

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

25^E JAARGANG

WOENSDAG 5 JUNI 1940

No. 1272

SECRETARIS VAN DE REDACTIE:
M. F. J. COOL.

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam-W.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van advertenties: Nijgh en van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening Nr. 145192. Tijdelijk adres te Rotterdam: Beukelsweg 20 b, Tel. Nr. 34243.

Abonnementsprijs voor het weekblad, waarin tijdelijk is opgenomen het Economisch-Statistisch Maandbericht, franco p. p. in Nederland f 20,— per jaar. Buitenland en koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD:

	Blz.
De werkverruiming in de praktijk (I), door Meyer de Vries	364
De economische expansie van Italië op den Balkan en in het verre Oosten, door A. Giordano.....	366
Effectenbedrijf en accountantscontrôle, door E. Henny	369
De Rijksmiddelen over April 1940.....	370
Aanteekeningen.	
Overheidsmaatregelen op economisch gebied ..	371
Maandcijfers.	
Overzicht van den stand der Rijksmiddelen	372
Statistieken.	
Geld- en wisselkoersen — Bankstaten....	373, 374

Bericht van de Redactie

Tot onze spijt moeten wij onze lezers berichten, dat het geheele gebouw van Nijgh & van Ditmar N.V., waar ons blad werd gedrukt en van waaruit de expeditie plaats vond, door brand is verwoest. Hierdoor is het niet mogelijk geweest de Economisch-Statistische Berichten de vorige weken te doen verschijnen. Wij kunnen echter tot ons genoegen aan onze lezers mededeelen, dat, naar het zich laat aanzien, wij ons weekblad thans wederom regelmatig zullen kunnen doen uitkomen, zij het mogelijk in den aanvang niet met die regelmaat, die men van ons gewend is.

Als gevolg van de verbreking van internationale postverbindingen, waardoor het niet meer doenlijk is, regelmatig te beschikken over die gegevens, welke compilatie en onderlinge vergelijking leidden tot het samenstellen der conjunctuuroverzichten, die den inhoud vormen van het Economisch-Statistisch Maandbericht, zien wij ons tot onze spijt genoodzaakt, de uitgave van ons separaat Maandbericht tijdelijk te staken. Met publicatie van die overzichten, welke in de tegenwoordige omstandigheden nog samengesteld kunnen worden, zullen wij evenwel voortgaan in Economisch-Statistische Berichten. Aan de enkele abonne's, welke zich uitsluitend tot het ontvangen van het Economisch-Statistisch Maandbericht hadden bepaald, zullen wij tot het eind van dit jaar alle nummers van Economisch-Statistische Berichten doen toekomen.

Wij zullen er naar streven, het blad zoo spoedig mogelijk het oude aanzien en den ouden omvang terug te geven.

Wij vertrouwen gaarne, dat onze lezers ons zooveel mogelijk zullen steunen.

Ook hun, die ons tot dusverre regelmatig artikelen toezonden, wordt dringend verzocht, ons in de toekomst eveneens van kopij te blijven voorzien.

DE REDACTIE.

Adreswijzigingen en verdere administratieve mededeelingen voorloopig te richten aan de Redactie, Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam-West.

Abonné's, die dit blad niet hebben ontvangen, gelieven daarvan aan de Redactie mededeeling te doen.

DE WERKVERRUIMING IN DE PRACTIJK.

(I)

Voordeelen van cultuurtechnische werken.

Het ligt voor de hand, dat in deze wel zeer moeilijke en sombere tijden de gedachten van de verantwoordelijke menschen in de eerste plaats uitgaan naar zaken, welke in het heden de grootste belangstelling vragen en ook verdienen. Dat neemt echter niet weg, dat er toch ook alle aanleiding bestaat niet alleen te denken aan, doch ook te handelen ten opzichte van problemen, welke eveneens oplossing vragen, omdat zij verband houden met moeilijkheden, welke ook in deze tijden ons volk nog beangstigen, temeer omdat zij, als het weer vrede is, ons aller aandacht kunnen vragen.

De cijfers, in een vorig artikel omtrent den omvang van de werkloosheid vermeld — E.-S.B. van 24 April 1940 —, spreken een duidelijke taal en wel deze, dat het de moeite waard is alle krachten in te spannen om werken tot stand te brengen, die de economische weerkracht van ons volk vergrooten. Tot dergelijke werken behooren in de eerste plaats die van cultuurtechnischen aard, omdat zij naast voedsel voor mensch en dier, voor duizenden nieuwe woon- en werkgelegenheid brengen. Wil het platteland in toenemende mate bewoonbaar worden, dan zal, mede reeds uit die overwegingen, de werkloosheidsbestrijding dienstbaar moeten worden gemaakt aan het verkrijgen van nieuwen cultuurgrond.

Het zij mij vergund enkele feiten mede te deelen, welke belichten, hoezeer cultuurtechnische werken verruiming van werkgelegenheid brengen. Het laat zich begrijpen, dat ik slechts hier en daar een greep heb kunnen doen, waarbij, dit moge worden vooropgesteld, op geen enkele wijze eenige voorkeur heeft gegolden en dat het alleszins mogelijk zou zijn over heel wat „mooiere” objecten te schrijven, d.w.z. over werken, waarvan de cijfers spreken der zijn dan die, welke nu volgen. Doch waar de zaak van de werkverruiming op zichzelf goed is, is het overbodig om deze zaak mooier te maken, dan noodig is.

Een object in Noord-Brabant.

In Sprang-Capelle ligt de ontginning van „De Dellen” en „De Dullaart”. Bij dit werk hebben over een tijdvak van twee jaar 100 arbeiders gedurende de periode, dat uit een oogpunt van werkloozenzorg gearbeid moest worden, het noodige gedaan om een tveetal terreinen, ter gezamenlijke grootte van 85 ha, zoodanig te cultiveeren, dat hier nieuwe woongelegenheid is gemaakt in een dicht bevolkte streek.

De oude toestand was zóó, dat het terrein bestond uit moeras, begroeid met riet, kruipwilg enz. De ontwatering was zeer onvoldoende, aangezien deze moest plaatsvinden door slooten, welke geheel dichtgegroeid waren, waardoor ook de waterstand veel te hoog was. Vroeger werd hier hooi gewonnen, hetgeen wel eenigermate een loonende exploitatie mogelijk maakte. Geleidelijk was dit bedrijf echter achteruitgegaan, mede omdat aan het land weinig zorg werd besteed en het daardoor verwilderde.

Echter was bekend, dat de grond van uitstekende hoedanigheid was, zoodat het wachten alleen was op den man, die aanpakte. Men wist, dat de kosten van ontginning hoog waren, vooral door het versnipperde grondbezit en de slechte afwatering. Toen alles echter in één hand was gebracht en de wijze van ontwatering administratief geregeld, kon met de ontginning begonnen worden.

Hoe het ontginningswerk technisch was geregeld, kan hier buiten beschouwing blijven, slechts zij nog dit mededeeld, dat reeds in 1939 een kleine 50 ha land — voorheen min of meer waardeloos — volledig als cultuurgrond beschikbaar was en vlot kon worden verpacht. Hier zullen nu jaarlijks eenige tienduizenden guldens worden verlood, terwijl er tot voor enkele jaren practisch geen inkomsten waren.

In den tijd, dat er in werkverruiming gearbeid is, werd ruim f 100.000 verlood.

Ook Overijssel kent groote werken.

Een typisch beeld van hetgeen er van bijna waarde-loozen grond, door inschakeling van de werkloosheidsbestrijding, is te maken, geven op groote schaal o.a. de gemeente Ambt-Hardenberg en omgeving te zien. In die streek, waar de werkloosheid zeer omvangrijk was, ook al omdat ter plaatse geen nieuwe werkgelegenheid kon worden aangeboord, is de laatste vijf jaren in dezen toestand door het ontginnen op groote schaal veel ten goede veranderd. Zoo werd daar begin 1938 een terrein door een ondernemenden ontginner aangekocht. Het geheele terrein, groot ongeveer 300 ha, bestond uit 255 ha woesten grond, nl. 230 ha vergraven en 25 ha onvergraven (oer)hoogveen, en 45 ha cultuurland. Het cultuurland behoorde bij een achttal kleine landbouwbedrijfsjes. Dit land nu was echter zoo slecht ontgonnen, dat zelfs de zeer lage pacht, welke zich om de f 20.— per hectare bewoog, niet of slechts met groote moeite kon worden betaald. Toch was de grond goed, mits er maar iemand was, die den moed had om de zaak aan te pakken. Die iemand kwam. De minutieus bestudeerde cijfers toonden evenwel aan, dat financieele medewerking van Overheidswege noodig was om hier bezit te verkrijgen, dat te exploiteeren was. Een regeling voor tewerkstelling van arbeiders was vrij gemakkelijk te treffen, omdat het mogelijk bleek werkloozen uit Vriezenveen, Almelo, Enschede, Wierden en Oldenzaal te plaatsen.

Wanneer dit werk in zijn geheel klaar is, zal ongeveer f 400.000.— zijn verlood. De eigenaar heeft, naast het algemeene ontginningswerk, ter verkrijging van een mooier landschap 10 ha laten behoschen, hetgeen uiteraard de exploitatie-mogelijkheden eenigermate ten ongunste beïnvloedt, daar bouw- en weiland betere financieele uitkomsten bieden dan bosch.

De eind-afrekening zal er voor den ontginner wel ongeveer aldus uitzien, dat hij, buiten de uitgaven voor bemesting en de uiteraard jaarlijks terugkeerende exploitatie-kosten, een kapitaal van ongeveer f 260.000.— tot f 270.000.— voor deze ontginning zal hebben beschikbaar gesteld. Hieruit mag men wel afleiden, dat slechts bescheiden winsten kunnen worden gemaakt en de medewerking van de Overheid uit een oogpunt van werkloosheidsbestrijding gemotiveerd was.

Tot nu toe hadden slechts enkele gezinnen, in totaal 40 personen tellende, een armelijk bestaan op dat deel van de gronden, dat reeds, zij het op zeer onvoldoende wijze, in cultuur was gebracht. Thans verandert de situatie belangrijk, hetgeen onder meer hieruit blijkt, dat het vorig jaar reeds 3 veenkoloniale boerderijen werden gesticht, met respectievelijk 46, 45 en 54 ha cultuurgrond, waarbij in 1940 nog komt een bedrijf van 50 ha, terwijl voor een bedrijf van ongeveer 40 ha, waarvoor ook nog een boerderij wordt gebouwd, een pachter zal worden aangewezen.

Bovendien worden in den loop van dit jaar of het volgende, nog twee stel dubbele woningen gebouwd, zoodat, wanneer alles gereed is — en dat zal wellicht in het midden van het volgend jaar het geval zijn —, hier 19 gezinnen met meer dan 100 gezinsleden regelmatig een behoorlijk bestaan zullen kunnen vinden, terwijl er bovendien nog werk zal zijn voor 10 volwassen landarbeiders voor het geheele jaar. Daarnaast zal er gedurende den oogsttijd nog voor tientallen anderen extra werk zijn.

In het afgelopen jaar hebben op deze gronden, welke tot voor twee jaren vrijwel waardeloos waren, 80 arbeiders kunnen aardappelrooien. Aan hen is ruim f 20.000.— loon uitbetaald.

In de jaren 1938 en 1939 werd verder voor bemesting e.d. — dus geheel los van de werkverruiming — besteed: voor den aankoop van kunstmeststoffen f 20.000.— en

voor arbeidsloon f 11.000.—. Op alle bedrijven zal, wanneer ze geheel gereed zijn, zeker een bedrag van pl.m. f 10.000.— moeten worden besteed voor den aankoop van landbouwverktuigen en klein materiaal, terwijl jaarlijks voor het onderhoud van de boerderijen, buiten de afschrijving, een bedrag van ongeveer f 3000.— zal moeten worden besteed.

Landaanwinning in Groningen.

Een zaak van zeer grootschen opzet, welke vooral in de toekomst van groote beteekenis zal blijken te zijn, is hetgeen tot stand wordt gebracht door middel van de landaanwinningswerken op de Wadden aan de Noordkust van de provincie Groningen.

Sedert eeuwen en eeuwen kent men het verschijnsel, dat de zee aan de Groningsche kust slib afzet, waardoor zich z.g. „aanwassen” vormen. Deze aanwassen zijn ook bekend onder den naam van „kwelders”. De economische beteekenis van deze kwelders was vooral deze, dat zij de oppervlakte van den bodem vergrootten, en, wanneer tot indijking kon worden overgegaan, vruchtbare landerijen opleverden, terwijl bovendien, voordat tot indijking werd overgegaan, de kwelders een soort van natuurlijke bescherming voor de dijken vormden. In deze voorperiode konden de kwelders beveid worden, hetgeen voor de streek van veel beteekenis was. Vele en vele jaren achtereen hebben de kustbewoners dan ook met succes dit systeem van aanwinnen van grond toegepast.

Allerlei omstandigheden hebben evenwel ertoe geleid, dat, nu al weer sedert een groot aantal jaren, niet meer op de wijze, zooals vroeger geschiedde, het proces van landaanwinning kan worden toegepast. De kosten waren te hoog en de algemeene vooruitzichten voor den landbouw te slecht om de risico's, welke uiteraard aan werken als deze verbonden zijn, te dragen. Het laat zich wel begrijpen, dat in deze moeilijke tijden zeer veel oever-eigenaren (bezitters van grond achter den dijk) dikwerf niet de geldmiddelen hebben, welke moeten worden uitgegeven voor werken, die eerst in een verder gelegen toekomst baten gaan opleveren.

Nu deed zich op de Wadden aan de Noordkust van de provincie Groningen nog een typische bijzonderheid voor, n.l., dat het eigendomsrecht van het gebied zeewaarts — dus vóór den dijk — betwist werd. De Staat oordeelde, dat dit gebied Staats eigendom was, terwijl de oever-eigenaren meenden, dat dit gebied hun eigendom was. Hierover was meermalen geprocedeerd, doch een positieve uitspraak werd niet verkregen.

Delimitatiecontracten.

Ten einde aan deze ongewenschte situatie een einde te maken, is thans een tusschen-oplossing gevonden, welke voor beide partijen aanvaardbaar werd geacht. De Staat sloot n.l. z.g. delimitatie-contracten met de oever-eigenaren. Deze contracten houden, in het kort samengevat, het volgende in:

De Staat komt met den oever-eigenaar overeen, dat een grens- of demarcatielijn wordt vastgesteld, welke is gelegen ongeveer 300 meter zeewaarts uit den rand van de groene kwelder, op welke gronden de Staat voortaan geenerlei aanspraak meer zal maken (demarcatielijn). Hetgeen ten noorden van die lijn ligt, dus in de zee, zal eigendom van den Staat zijn.

Voorts werd overeengekomen, dat de Staat naar eigen oordeel in de strook landwaarts van de eigendomsgrans, landaanwinningswerken zal aanleggen en onderhouden, totdat deze strook beweidbare kwelder zal zijn geworden.

Er zijn verder allerlei bepalingen in de desbetreffende overeenkomsten opgenomen, welke hier buiten beschouwing kunnen worden gelaten. De regeling omvat o.m. voorwaarden omtrent hetgeen de eigenaren zullen moeten betalen, benevens aanwijzingen betreffende verplichtingen van den Staat enerzijds en den eigenaar anderzijds.

Methode en ligging der landaanwinningen.

Na een periode van overleg kon met het werk worden begonnen, hetgeen heel goed mogelijk was, omdat door de werkloosheid in Groningen niet alleen op het platteland, doch ook en vooral in de stedelijke centra, zeer vele arbeiders beschikbaar waren. De financiering van de werken geschiedt, daar hier sprake is van werkloosheidsbestrijding, met gelden uit het Werkfonds en indirect uit het Werkloosheidssubsidiefonds.

Omtrent de ligging van de objecten, waarvoor men zich wellicht wil oriënteren op de kaart, kan worden medegedeeld, dat de landaanwinningswerken aan de Noordkust van Groningen ten noorden begrensd worden door de voor de kust liggende eilanden en ten zuiden door de kust van de provincie. Ten westen is de grens gelegen op een denkbeeldige scheidingslijn, getrokken van Zoutkamp noordwestwaarts naar het eiland Schiermonnikoog en ten oosten door een scheidingslijn, te trekken van het eiland Rottumeroog langs de Eems tot het meest noordoostelijke punt van de provincie.

In groote lijnen is het systeem van werken als volgt te omschrijven:

Bepaalde vakken van het rauwe slib worden door dammen, gemaakt van rijshout en palen, omvat. Deze vakken hebben elk een oppervlakte van pl.m. 16 ha, n.l. 400 × 400 m. In die vakken, dus binnen de dammen, wordt een begreppeling uitgevoerd, waarvan de bedoeling in de eerste plaats is: drooglegging der akkers bij laag water (eb) en in de tweede plaats een geleidelijke ophooging van de akkers. De te maken greppels worden dusdanig aangelegd, dat hierdoor akkers ontstaan van pl.m. 5 m breedte. Door deze twee factoren, n.l. drooglegging en niveauverhooging, treedt op het bezinkveld een natuurlijke vegetatie op, allereerst bestaande uit zeekraal, welke later langs natuurlijke weg vervangen wordt door verschillende grassen. Het vloedwater, dat door de greppels wordt aangevoerd, zet daarin slib af, zoodat na korter of langer tijd het hergraven van deze greppels noodzakelijk wordt.

Op deze wijze doorwerkende, kan men het niveau der akkers geleidelijk verhoogen, om uiteindelijk te komen tot beweidbare kwelders. Dit is n.l. het einddoel, dat men zich voor oogen heeft gesteld. Naarmate dan de aanslibbing verder gaat, worden na verloop van jaren de kwelders „rijp” en kan een nieuwe zeedijk worden aangelegd, waardoor nieuw bewoonbaar land wordt verkregen.

Het werken op de wadden is zwaar. De weersgesteldheid en eb en vloed hebben op de mogelijkheden om te werken grooten invloed. Daardoor reeds is practisch de werkperiode beperkt tot de maanden Maart tot October. Dit is tevens de tijd, waarin de landbouw tijdelijk vrijwel alle krachten vraagt en dus de mogelijkheid zou kunnen bestaan, dat er geen of niet voldoende arbeidskrachten beschikbaar zouden zijn. Daar echter in de stedelijke centra in het noordelijke gedeelte van ons land, doch ook elders, velen zonder werk zijn, is het mogelijk over voldoende krachten te beschikken. Gelijk voor de hand ligt, moet dan voor speciale huisvesting worden zorggedragen.

Ik kan aan het voorgaande nog toevoegen, dat het werk, in 1935 op kleine schaal begonnen, geleidelijk in omvang is toegenomen, zoodat einde 1939 in totaal een kleine f 800.000 verloond was en ongeveer een even groot bedrag aan andere kosten, waarin ook groote bedragen voor loon (transport e.d.), was uitgegeven.

Een uitvloeisel van deze grootscheepsche werkmethode is, dat thans, in tegenstelling met vroeger, toen iedere eigenaar naar eigen inzicht arbeidde, de werkzaamheden practisch over de geheele lijn worden aangevat en volgens één vast plan worden uitgevoerd, waardoor verkregen wordt, dat de landaanwinst gelijktijdig en op dezelfde hoogte wordt verkregen. Het ligt voor de hand, dat de

aard van deze werkzaamheden niet de mogelijkheid biedt reeds na een paar jaren van werken resultaten te mogen verwachten, daar deze landaanwinning een langzaam verloopend proces is. Steeds een gestadig moet hieraan gewerkt worden, waarbij echter wel vast staat, dat uiteindelijk prachtige uitkomsten zullen worden verkregen. De mooie polders van Groningen, ook door aanslibbing en aanwinning ontstaan, zijn hiervoor het bewijs.

Aangenomen mag dan ook worden, dat hier belangrijke oppervlakten kwelders zullen worden verkregen en dat t.z.t. indijkingen zullen kunnen plaats vinden.

Per 31 December 1939 waren in bewerking de onderstaande bezinkvelden.

PLAATS DER VAKKEN	Bezinkveld in ha per 31 Dec. '39
Benoorden den Pansepolder	102.3
Westpolder	495.4
Julianapolder	69.6
Negenboerenpolder	256.3
De Slikken	189.2
Noordpolder	139.7
Lauwerpolder	253.8
Oostpolder	49.5
Totaal	1555.8 ha

Het aantal hectaren land, dat na verloop van tijd zal worden gewonnen, zal vele duizenden bedragen.

APRIL 1940.

MEYER DE VRIES.

DE ECONOMISCHE EXPANSIE VAN ITALIË OP DEN BALKAN EN IN HET VERRE OOSTEN.

Onder de huidige politieke en economische omstandigheden is het van belang de ontwikkeling van de Italiaansche expansie na te gaan, zoowel wat den Balkan en den Levant betreft als t.a.v. de Aziatische markten aan de andere zijde van het Suez-kanaal. Hiertoe is in de eerste plaats noodig een overzicht van de ontwikkeling van den handel tusschen Italië enerzijds en Zuid-Oost-Europa en den Levant anderzijds, waarvan de navolgende tabellen een duidelijk beeld geven.

Zoals hieruit blijkt, is in de eerste helft van 1939 zoowel de invoer van Italië uit Zuid-Oost-Europa en den Levant als de uitvoer van Italië naar die landen gestegen, en hoewel de cijfers over het geheele jaar 1939 niet vermeld zijn, kan men zeggen, dat deze tendens zich gedurende de tweede helft van 1939 en het eerste kwartaal van 1940 heeft voortgezet.

Sedert 1 October 1939 heeft Italië nieuwe handelsverdragen gesloten met Joego-Slavië (ter opvoering van de waarde van den Italiaansch-Joego-Slavischen handel van 500 tot 900 miljoen Lire), met Hongarije (ter vermeerdering van den Italiaanschen uitvoer naar Hongarije met 100 miljoen Lire), met Turkije (ten einde de waarde van den Italiaansch-Turkschen handel te doen stijgen tot 800 mill. Lire), met Roemenië, met Griekenland en met Bulgarije. De Italiaansche industrie was voorts in staat verschillende belangrijke contracten met Zuid-Oost-Europa af te sluiten, t.w. met Hongarije voor kunstzijde, met Roemenië voor marine-vaartuigen en vliegmaachines, met Joego-Slavië, Griekenland en Turkije voor elektrische machines en trams, autobussen en rollend materieel voor elektrische treinen.

In handelskringen in Italië schat men den Italiaanschen uitvoer naar Zuid-Oost-Europa en den Levant einde 1940 op ten minste 15 pCt. van den geheelen Italiaanschen uitvoer en den invoer in Italië uit deze landen op 20 pCt. van den totalen Italiaanschen invoer uit het buitenland. Deze ramingen lijken onder de huidige omstandigheden niet eens overdreven. De cijfers vertoonen een aanzienlijken vooruitgang t.o.v. 1937 (de cijfers van 1936 komen niet voor vergelijking in aanmerking, daar zij onder invloed stonden van de economische sancties van den Volkenbond tegen Italië). Ongetwijfeld zal ook de nieuwe situatie van de Italiaansch-Albaneesche betrekkingen een belangrijke rol spelen bij de expansie naar Zuid-Oost-Europa en den Levant.

Op 21 April 1940 zou een aanvang worden gemaakt met den bouw van den eersten Albaneeschen spoorweg van Durazzo naar Elbassan en van Labintoti naar de Albaneesche-Grieksche grens. In een volgende periode zal deze spoorwegverbinding worden aangesloten op den Monastir-Florina-Saloniki-spoorweg, waardoor door middel van een veerdienst op de Adriatische Zee een directe spoorwegverbinding tot stand komt tusschen Rome en Istanbul en zelfs tusschen Rome en Sofia en Rome en Boekarest, indien Griekenland er toe zou overgaan zijn spoorweg van Saloniki naar Alexandropolis aan te sluiten op het Bulgaarsche spoorwegnet. Voor het plan der leiders in

Invoer in Italië uit Zuid-Oost-Europa en den Levant.

	1936		1937		1938		1938 Januari—Juli 1939			
	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%
Bulgarije	28.9	0.5	76.3	0.6	103.7	0.9	72.5	1.0	20.2	0.3
Griekenland	6.7	0.1	67.2	0.5	94.7	0.8	58.9	0.8	43.7	0.7
Joego-Slavië	69.1	1.1	254.3	1.8	155.0	1.4	92.0	1.3	120.2	2.0
Roemenië	220.8	3.7	394.7	2.8	253.5	2.2	147.9	2.1	234.8	3.9
Hongarije	220.3	3.6	410.2	2.9	189.6	1.7	121.0	1.7	236.3	3.9
Turkije	53.2	0.9	99.8	0.7	189.7	1.7	156.1	2.2	100.1	1.7
Totaal	599.0	9.9	1,302.5	9.3	986.2	8.7	648.4	9.1	755.3	12.5
Totale Italiaansche invoer	6,039.3	100.0	13,942.1	100.0	11,270.8	100.0	6,982.1	100.0	6,084.2	100.0

Uitvoer uit Italië naar Zuid-Oost-Europa en den Levant.

	1936		1937		1938		1938 Januari—Juli 1939			
	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%	Mill. Lire	%
Bulgarije	3.9	0.1	48.8	0.5	65.1	0.6	39.0	0.7	50.1	0.8
Griekenland	12.4	0.2	83.5	0.8	93.0	0.9	61.3	1.0	68.2	1.1
Joego-Slavië	44.8	0.8	192.5	1.9	222.0	2.1	123.9	2.1	155.7	2.6
Roemenië	20.9	0.4	128.8	1.2	139.7	1.4	70.7	1.2	163.4	2.7
Hongarije	116.6	2.1	209.5	1.9	167.1	1.6	77.7	1.3	108.9	1.8
Turkije	26.5	0.5	128.9	1.2	98.8	1.0	35.6	0.6	99.1	1.7
Totaal	225.1	4.1	783.0	7.5	785.7	7.6	408.2	6.9	645.4	10.7
Totale Italiaansche uitvoer	5,542.1	100.0	10,433.6	100.0	10,456.0	100.0	5,890.0	100.0	5,958.1	100.0

Italië, een internationale inter-Balkan verbinding door Albanië tot stand te brengen, spreekt de nieuwe Durazzo-Elbassan-Labinoti spoorweg, welke het karakter heeft van een groote verkeerslijn. De beteekenis van een dergelijke verbinding blijkt duidelijk, wanneer men bedenkt, dat het door den nieuwen spoorweg mogelijk zal zijn in ca. 24 uur van Istanbul naar Parijs te reizen tegen 72 uur met den Simplon-Oriënt Express. In dit geval zou Italië een groot deel van het verkeer tusschen West-Europa en het Oosten controleeren.

Dat men Albanië wil gebruiken als basis voor de uitbreiding naar den Balkan, blijkt uit het feit, dat niets wordt verwaarloosd om de natuurlijke rijkdommen van het land zooveel mogelijk tot ontwikkeling te brengen. De eerste ladingen chroomerts zijn reeds in Genua aangekomen, terwijl er ongeveer 500.000 ton chroom in Albanië beschikbaar is. Een onderzoek wordt ingesteld naar de mogelijkheid den waterrijkdom van het Ochrida- en het Preska-meer voor het opwekken van hydro-electrische kracht te gebruiken.

Deze pogingen gaan gepaard met een tendens tot bevordering van den handel tusschen Albanië en de buitenlandsche markten. Gedurende de laatste maanden werden de handelsverdragen van Italië met Duitschland, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Turkije, Griekenland, Joego-Slavië en Portugal ook uitgebreid tot de Italiaansche-Albaneesche tolnie, terwijl de Italiaansche Staatsspoorwegen speciale vrachtreducties toestaan voor transitogoederen naar en uit Albanië via Italiaansche havens. Reeds door het ontsluiten van Albanië, waar het moderne leven beperkt bleef tot eenige kringen in de hoofdstad, voor handel en industrie, legt Italië de basis voor nuttig werk op den Balkan en den Levant, daar de nieuwe ontwikkeling in Albanië ongetwijfeld andere Zuid-Europeesche landen zal aantrekken.

Joego-Slavië, Roemenië en Hongarije behooren tot de meest belangrijke landen voor den uitvoer uit Italië, terwijl Turkije, Hongarije, Roemenië en Joego-Slavië de grootste leveranciers voor de Italiaansche markten zijn. Het is daarom van groot belang na te gaan, in welke mate Italië op andere landen zijn weg ontmoet bij zijn pogingen den handel met deze landen tot ontwikkeling te brengen.

Heeft Italië ongeveer 12 pCt. van den buitenlandschen handel van Joego-Slavië in handen, Duitschland levert aan Joego-Slavië 47 pCt. van zijn invoer, aan Roemenië 38 pCt. en aan Bulgarije 65 pCt. Dit heeft evenwel Italië niet verhinderd zijn aandeel in den handel op den Balkan en den Levant uit te breiden, zooals blijkt uit de cijfers, in den aanvang van dit artikel vermeld, maar dit feit sluit geenszins uit, dat er op de markten van den Balkan en den Levant concurrentie bestaat tusschen Italiaansche en Deutsche exporteurs, en het probleem, waarvoor men thans een oplossing tracht te vinden, is, hoe aan deze concurrentie een einde kan worden gemaakt. Daarbij houde men in het oog, dat de positie van het Italiaansche en het Deutsche economische leven op deze markten wordt vergemakkelijkt, doordat de Zuid-Oost-Europeesche landen niet in staat zijn gebleken hun productie naar andere landen dan Italië en Duitschland te verkoopen. Indien men de Joego-Slavische markt als voorbeeld neemt, zal men zien, dat, terwijl Italië in Duitschland 43 pCt. van den uitvoer van Joego-Slavië in handen hebben, Groot-Brittannië en Frankrijk slechts 9 pCt. importeeren.

Dit houdt verband met het feit, dat de meeste van deze landen in hoofdzaak landbouwstaten zijn, en, behalve Roemenië, waar Engelsch en Fransch kapitaal in de petroleumindustrie is gestoken, producten als hout, granen, vee, versche vruchten en groenten uitvoeren. Groot-Brittannië en Frankrijk worden in hoofdzaak door hun Dominions en koloniën hiervan voorzien. Groot-Brittannië heeft getracht zijn inkoop in Joego-Slavië uit te breiden door exploitatie van de kopermijnen in Zuid-Servië, doch

de uitvoer van mineralen vormt tot nu toe slechts een klein percentage van den uitvoer van Joego-Slavië.

Hunnerzijds beschouwen Duitschland in de eerste plaats en tot op zekere hoogte ook Italië de Zuid-Oost-Europeesche landen als mogelijke leveranciers van landbouwproducten en grondstoffen. Italië heeft weliswaar zijn invoer van granen en enkele andere goederen sterk verminderd, doch het stelt stellig belang in den aankoop van vee, hout, en voor alles cellulose en delfstoffen. Bovendien heeft het granen in het buitenland gekocht, om daardoor Italiaansche producten te kunnen uitvoeren, zooals kort geleden in Argentinië. Duitschland daarentegen, en wel in het bijzonder onder de huidige omstandigheden, waardoor het niet in staat is uit overzeesche landen te betrekken, heeft zijn oog gericht op Hongarije, Joego-Slavië, Roemenië en Bulgarije, daar het slechts in deze landen voedsel kan koopen.

Dit, gepaard aan het feit, dat de Deutsche industrieën anderzijds niet in staat zijn zich van ruwe katoen, ruwe wol, enz. te voorzien, heeft de basis gevormd voor het uitschakelen van de gevaren van de Italiaansch-Deutsche concurrentie op den Balkan. Duitschland helpt Italië door de landbouwproducten van Zuid-Oost-Europa op te koopen, welke Italië niet kan opnemen, terwijl de Italiaansche industrieën aan Joego-Slavië, Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Griekenland, enz. leveren, hetgeen deze landen niet langer uit Duitschland kunnen betrekken.

Naast deze ontwikkeling is er nog een natuurlijke factor bevorderlijk voor de expansie van Italië naar de Zuid-Oost-Europeesche landen en hun samenwerking met Italië, t.w. de geografische ligging van Italië en het Balkanschiereiland. Roemenië en Bulgarije zijn voor de ontwikkeling van hun handel met West-Europa afhankelijk van de mogelijkheid om hetzij den Bosporus, hetzij Joego-Slavië te passeeren. Dit plaatst de economische bedrijvigheid van deze landen inzonderheid binnen de macht van Turkije, vandaar hun belang bij het tot stand brengen van verbindingen naar het Adriatische zeegebied, resp. Italië. In dit verband vermelden wij het plan van den Roemeenschen Minister van Buitenlandsche Zaken Gafencu, betreffende den bouw van een autoweg van Galatz naar Belgrado en Triëst of Fiume, het plan voor den bouw van een oliepijpleiding van de Roemeensche petroleumvelden naar Fiume en Triëst, waar de Roemeensche ruwe olie zou worden geraffineerd en verscheept naar de Middellandsche Zeehavens, en ten slotte het in Triëst uitgewerkte schema op basis van de plannen, welke tijdens de vroegere Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie waren voorbereid, om de Adriatische Zee met den Donau te verbinden door een kanaal, dat den loop van de Isonzo rivier zou volgen, het bosch van Tarnova doorkruisen en de rivier de Sau bereiken. Deze plannen zijn natuurlijk een gevolg van den wensch te voorkomen, dat de verbinding van den Donau met den Rijn en de ontwikkeling van andere binnenlandsche waterwegen in Noord- en Centraal-Europa de belangen van de Italiaansche havens zouden aantasten, inzonderheid wat de aantrekkingskracht van deze havens ten opzichte van den handel op den Levant betreft. Men vreest namelijk, dat, wanneer er eenmaal een directe binnendoorverbinding te water tusschen den Donau en de Noordzeehavens zal bestaan, althans een deel van den Oosterschen handel, welke thans via Triëst en Genua gaat, afgeleid zal worden naar Noord-Europa.

Italië heeft, zooals vanzelf spreekt, zoowel in politiek als in economisch opzicht, groote belangen in den Levant. In dit verband dient de invloed van de Banco di Roma genoemd te worden t.a.v. den handel met Turkije, Syrië, Palestina, Irak en Egypte, en de beteekenis van den handel, welke zich in de laatste paar jaren heeft ontwikkeld tusschen Italië en Iran, waar Italiaansche handelsondernemingen er niet alleen in zijn geslaagd groote orders voor zeeschepen te krijgen, doch waar Italiaansche aannemers groote spoorwegwerken ondernemen. Italiaan-

sche im- en exporteurs hebben een organisatie opgericht voor den doorvoerhandel tusschen Italië en Iran via Trebizonde en Batoem. Deze handel is echter sterk achteruitgegaan tijdens de crisis in den Italiaansch-Russischen handel, welke eveneens een groote vermindering van de scheepvaartverbindingen tusschen Italië en de Russische Zwarte Zeehavens meebracht.

Italië heeft groote belangen bij den handel met Egypte. In dit verband dient te worden vermeld, dat de Italiaansche uitvoer naar dat land in 1937 een bedrag van Lire 307.917.000 had bereikt; Egypte nam toen de eerste plaats in onder de Oostersche klanten van Italië. Hoewel het nog steeds een belangrijke plaats inneemt, daalden deze cijfers in 1938 en 1939, ondanks de pogingen van de Italiaansche exporteurs om een grooter deel van den Egyptischen invoer te verkrijgen, niet alleen van garens en textielgoederen, doch ook van machinerieën. De Italiaansch-Egyptische handelsrelaties zijn in betekenis toegenomen, sinds Italië Ethiopië bezet heeft, daar Egypte een doorvoerland is voor den Italiaanschen kolonialen handel op Oost-Afrika.

De stichting van het Italiaansche koloniale keizerrijk is van enorme betekenis geweest voor de uitbreiding van den Italiaanschen handel in de landen aan de andere zijde van het Suez-kanaal. In dit verband hoeft men er slechts aan te herinneren, dat de Italiaansche scheepvaartmaatschappijen, die Italië met Britsch-Indië, Nederlandsch-Oost-Indië, China, Japan en Australië verbinden, slechts konden rekenen op den handel tusschen Italië en die landen. Het voornaamste kenmerk hiervan was, zooals de volgende cijfers aantonen, een overschot van den invoer boven den uitvoer, zoodat de Italiaansche schepen practisch in ballast naar de Indische, Chineesche of Japansche havens moesten varen:

		(Alles in tons)				
		1938	1937	1936	1935	1934
Iran	Invoer	568.000	554.189	290.994	305.712	332.198
	Uitvoer	5.835	5.055	1.034	1.593	2.872
Britsch-Indië	Invoer	386.115	376.275	164.156	231.820	369.510
	Uitvoer	114.000	112.595	44.044	80.344	85.507
Nederl.-O.-Indië	Invoer	58.456	56.665	15.131	57.117	73.305
	Uitvoer	43.914	42.648	2.648	5.319	4.271
China	Invoer	41.115	37.873	17.333	98.169	88.276
	Uitvoer	72.115	62.003	30.540	34.486	37.350
Japan	Invoer	9.018	7.944	3.502	12.080	12.868
	Uitvoer	29.115	28.984	7.575	8.408	21.900

De buitenlandsche scheepvaartlijnen tusschen Italië en deze landen daarentegen beschikten over de vracht van de Noordzeehavens naar de havens aan de andere zijde van het Suez-kanaal. Terwijl onder deze omstandigheden de Italiaansche lijnen hoogere vrachten moesten noteren om de kosten voor de uitreizen in ballast te overbruggen, konden de buitenlandsche lijnen vracht in Italiaansche havens voor het Oosten innemen tegen lagere tarieven. Dit tastte de efficiency van de Italiaansche handelsexpansie aan, daar de buitenlandsche lijnen niet aan de behoeften van de Italiaansche exporteurs voor vrachten in andere richtingen konden tegemoetkomen.

Met de verovering van Ethiopië is de handel tusschen Italië en Ethiopië sterk toegenomen. Deze stijging had evenwel inzonderheid betrekking op de uitgaande vrachten van Italië, welke zijn gestegen van 22.145 ton in 1933 tot ca. 700.000 ton in 1938. Dit heeft er ongetwijfeld toe medegewerkt, dat de Italiaansche reeders hun reiskosten naar het Oosten konden dekken, waardoor de Italiaansche exporteurs meer faciliteiten verkregen. Uit de bovenvermelde cijfers blijkt, dat er in 1938 een aanzienlijke stijging t.o.v. de verhouding tusschen uitvoer en invoer van en naar de voornaamste Aziatische landen aan de andere zijde van het Suez-kanaal is opgetreden, hetgeen deze verbeteringen nog eens duidelijk illustreert.

Een volgende stap in de ontwikkeling van de Italiaansche handelsbetrekkingen met het Oosten is de modernisering van de haven van Assab aan de Italiaansche kust van de Roode Zee, waarmede een begin is gemaakt en waar in 1942 nog 1700 meter kade met pakhuizen gereed moeten komen; hierbij moet men immers bedenken, dat het moge-

lijk is om over het Italiaansch-Oost-Afrikaansche wegensstelsel in ongeveer 48 uur van Assab naar den Engelsch-Egyptischen Soedan te reizen, terwijl het met den Soedan-spoorweg ruim vijf dagen duurt van Gambela naar Port-Soedan. Men mag derhalve verwachten, dat de Italiaansche haven een belangrijk transitocentrum zal worden voor den inter-Afrikaanschen handel.

In China werd een Italiaansch-Chineesche riviervvaartmaatschappij opgericht, waarbij ook de Lloyd Triestino voor de scheepvaart op de voornaamste Chineesche rivieren is geïnteresseerd. Terwijl de Banco di Roma kortgeleden een nieuw filiaal te Bagdad heeft geopend, zijn twee handelmaatschappijen te Rome opgericht, elk met een kapitaal van 1.000.000 lire, de eene ter bevordering van den Italiaanschen handel met Britsch-Indië en de andere van dien met China en Japan. De Lloyd Triestino is ook bij deze concerns sterk geïnteresseerd en zij hebben in hoofdzaak ten doel goederen in Indië en het Verre Oosten te koop en deze te betalen met Italiaansche fabriekaten. Gedurende de laatste jaren trekt ook Siam de aandacht van de Italiaansche im- en exporteurs. Italiaansche scheepsbouwers, die eerst een reeks torpedobooten voor Siam hebben gebouwd, zijn thans bezig met den bouw van 2 tienduizend-ton-kruisers, terwijl de Italiaansche industrie belangrijke orders voor machines heeft ontvangen.

De uitgebreide collectie producten uit Nederlandsch-Indië op de Internationale Jaarbeurs te Milaan heeft opnieuw de aandacht van de Italiaansche handelswereld op de Italiaansch-Nederlandsch-Indische handelsbetrekkingen gevestigd, inzonderheid in verband met het feit, dat de Italiaansche industrieën gedurende 1929 in staat waren in de Nederlandsche koloniën meer goederen af te zetten dan in de voorgaande jaren, o.a. 175.000 kg kunstzijde, 160.000 kg kunstvezels, 800.000 pond katoen, 2500 hectoliter wijn en vermouthe enz.

Bovendien werd in 1939 de basis gelegd voor een nauwere samenwerking tusschen de Nederlandsch-Indische koffieplanters en de Italiaansche regeering t.a.v. de mogelijkheid van het aanleggen van koffieplantages in Italiaansch Oost-Afrika. Voorts tracht men den uitvoer van Italiaansche garens en textielgoederen naar Nederlandsch-Indië te bevorderen door de oprichting van een handelsvereniging, op dezelfde wijze als voor den handel met Britsch-Indië. Zij zou ten doel hebben Italiaansche goederen te verkopen en daartegen grondstoffen in Nederlandsch-Indië te koop, inzonderheid hout en palmolie, daar het, door de daling van den Italiaanschen uitvoer naar West-Afrika, niet meer voordelig is palmolie op de West-Afrikaansche markten te koop. In verband hiermede volgt men in Italiaansche zakenkringen met belangstelling zoowel de pogingen van de Britsche als die van de Japansche exporteurs van garens en textielstoffen op de Nederlandsch-Indische markt.

Van de pogingen van Italië om zijn handel naar de Indische markten en die van het Verre Oosten verder uit te breiden, getuigt voorts de versnelling van den bouw van motorschepen met een d.w. van 9000 ton en een snelheid van 17 knopen door de Lloyd Triestino. Het eerste dezer schepen zou op 21 April 1940 bij de Monfalcone werf van stapel loopen. Zij zijn bestemd om in 1941 in den regelmatigen vrachtdienst tusschen Triëst—Britsch-Indië—Nederlandsch-Indië—China—Japan—Nederl.-Indië—Bombay—Genua—Triëst te worden in dienst genomen. Volgens de bestaande mail-contracten tusschen de Italiaansche Regeering en de Lloyd Triestino behoefde de tegenwoordige snelheid pas op 1 Januari 1943 van 10 tot 15 knopen te worden opgevoerd. Het véelerder van stapel loopen bewijst echter, dat opdracht is gegeven deze verbetering reeds vroeger aan te brengen. Een belangrijke factor voor de bevordering van den Italiaanschen handel met Nederlandsch-Indië was de oorlog. Deze heeft verschillende Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen genoopt haar diensten in Genua te doen beginnen. Door dezen maatregel hebben de

Italiaansche exporteurs veel vaker gelegenheid hun goederen naar Nederlandsch-Indische havens en eveneens naar Britsch-Indische havens te verschepen. Op deze route was n.l. het aantal afvaarten verminderd als gevolg van het staken van de diensten van de Hamburg-Amerika Lijn en van den Noord-Duitschen Lloyd van Italië naar het Oosten.

De Italiaansche industrieelen voelden zich onlangs ook nog tot een andere belangrijke markt aangetrokken, t.w. Mandsjoekwo en Japan. Ten aanzien van Mandsjoekwo is het Italiaansche belang nog toegenomen door het feit, dat Italië de gelegenheid kreeg veel grondstoffen, zooals oliezaden, ertsen, enz. te koopen, terwijl aan Italiaansche textiel-ingenieurs werd aangeboden de textielindustrie in dat land te reorganiseeren. Zij trachten daar een afzetgebied voor Italiaansche kunstzijde te vinden. Mandsjoekwo heeft dit jaar op de internationale jaarbeurs te Milaan een officieel paviljoen ingericht, waardoor de belangstelling van de Italiaansche industrieelen voor deze markt groeter werd.

Wat Japan betreft, is men bezig een nieuwen belangrijken maatregel te nemen ter bevordering van een nauwe samenwerking tusschen Italië en Japan, n.l. het zenden van een Japansche economische missie naar Italië gedurende de eerstvolgende maanden. De leiders van de Japansche zijde-industrie zouden zich opnieuw gewend hebben tot de Italiaansche zijde-industrieelen, ten einde een Italiaansch-Japansch zijde-kartel tot stand te brengen. Het belangrijkste feit van de Italiaansch-Japansche handelsbetrekkingen is de aankoop door Japan van 10 vliegtuigen in Italië voor een regelmatig dienst tusschen Japan en Europa. De gevolgen van het bezoek van de Japansche handelsmissie aan Italië voor de Italiaansch-Japansche betrekkingen dienen te worden afgewacht, alhoewel door dit bezoek wel nieuwe economische overeenkomsten tusschen beide landen gesloten zullen worden. Albissola Superiore.

A. GIORDANO.

EFFECTENBEDRIJF EN ACCOUNTANTS-CONTROLE.

De Vereeniging voor den Effectenhandel te Amsterdam, de organisatie voor den geld- en effectenhandel, heeft in December j.l. — na langdurige en zorgvuldige overweging — voorstellen inzake accountantscontrole geformuleerd, met het doel eventuele misstanden in de zaken harer leden tijdig te kunnen ontdekken. De aanleiding tot deze voorstellen werd destijds gevormd door verschillende „déconfitures” in kleinere commissonnairs-bedrijven, welke veel stof deden opwaaien. Deze voorstellen, welke, wij herhalen voor de goede orde, na zorgvuldige overweging door het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel, d.w.z. door onze leidende bankiers en commissonnairs, aan de orde zijn gesteld, hebben tot op heden de goedkeuring der leden dezer vereeniging niet kunnen verwerven, terwijl zij — in het algemeen gesproken — evenmin in de pers een gunstig onthaal hebben gevonden. Prof. Limperg heeft in een tweetal artikelen¹⁾ weinig enthousiasme getoond voor de aanhangige voorstellen en o. a. betoogd, dat de opdracht, welke de Vereeniging voor den Effectenhandel aan den controleerenden accountant wenschte te verstrekken: n.l. de beantwoording van de volgende twee vragen:

1. worden de belangen der crediteuren van het betrokken lid naar het oordeel van den accountant veilig geacht?
  2. worden de aan het betrokken lid uit verschillende hoofde toevertrouwde waarden behoorlijk beheerd?
- ondoeltreffend is, en geenszins past op den aard van de controle, welke de accountant uitoefent.

Wij meenen daarentegen, dat, indien een deskundig

¹⁾ „Algemeen Handelsblad” 26 en 27 Januari 1940.

en ervaren accountant naar aanleiding van een boekenonderzoek zou willen en kunnen verklaren, dat uit de administratie van het betreffende commissonnairs-bedrijf blijkt, dat:

1. de belangen van crediteuren veilig geacht worden;
2. de aan dit bedrijf toevertrouwde waarden behoorlijk beheerd worden,

de mogelijkheid van onaangename verrassingen voor het publiek ongetwijfeld geringer zal zijn dan thans, bij het ontbreken dezer controle, het geval is. Het spreekt vanzelf, dat een zoodanige accountantscontrole nooit volkomen zekerheid tegen wanbeheer, enz., kan verschaffen; de Vereeniging voor den Effectenhandel is zich hiervan terdege bewust. Want harerzijds is duidelijk verklaard, dat „een controle nimmer zekerheid kan verschaffen, dat misbruiken niet meer zullen voorkomen, en het instellen van een controle-systeem nimmer een misplaatsten indruk van volledige veiligheid mag opwekken”.

De Vereeniging voor den Effectenhandel beoogt op deze wijze slechts een nieuw element van vertrouwen in het effectenvak te brengen, en de bevoegdheid te verkrijgen tot het doen instellen van een accountantsonderzoek.

Prof. Limperg huldigt het standpunt, dat tegen wangedrag, misbruik van vertrouwen en onregelmatigheden geen redelijke waarborg is te verkrijgen door middel eener accountantscontrole, zoodat het aanvaarden van het voorstel der Vereeniging voor den Effectenhandel tot een schijn van zekerheid zou leiden, welke veel gevaarlijker zou zijn dan de thans bestaande toestand. Het komt ons voor, dat de hooggeleerde en deskundige opponent dezer voorstellen van de onjuiste stelling uitgaat, dat de Vereeniging voor den Effectenhandel het naïeve standpunt huldigt, dat bedoelde accountantscontrole aan wanbeheer, misbruik van vertrouwen, onregelmatigheden en wat dies meer zij, paal en perk zal stellen. Dat is allerminst het geval, want, zooals uit het voorafgaande blijkt, worden via deze accountantscontrole alleen organisatorische maatregelen beoogd, welke preventief, zonder eenigen twijfel, zeer veel nut zullen sorteeren. Practisch gesproken, stellen wij ons het resultaat dezer maatregelen aldus voor, dat degenen, die reeds over een accountantscontrole beschikken, hiervan in geen enkel opzicht last zullen ondervinden, terwijl de firma's, die hun administratie niet aan een accountantscontrole meenen te moeten onderwerpen, op den duur een zoodanige deskundige controle zullen toejuichen als steun voor het eigen beleid; b.v. als veiligheidsklep tegen administratieve slordigheden, oneerlijkheid van personeel, en tegen de gevaren van illiquiditeit en/of te groote obligo's bij één object dan wel één debiteur.

Een accountantscontrole zal uiteraard nooit volkomen zekerheid kunnen verstrekken tegen onregelmatigheden, misbruik van vertrouwen en andere daden van wanbeheer en/of oneerlijkheid. Maar daarentegen kan deze, door het Bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel beoogde, accountantscontrole eenerzijds preventief zeer nuttig werk verrichten, door b.v. tijdig op „sluimerende” gevaren te wijzen. Wij hebben daarbij het oog op riskante transacties, welke, in den regel, eerst na verloop van tijd tot groote verliezen leiden. Men geve zich rekenschap van het feit, dat dergelijke handelingen niet zoozeer het gevolg zijn van een vooropgezet streven tot het plegen van fraude, dan wel van een geleidelijk afglijden van het rechte pad naar het drijfzand van administratieve en speculatieve wanorde. En anderzijds is het — gezien de ervaringen op dit gebied — noodzakelijk, dat het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel de bevoegdheid verkrijgt tot het doen instellen van een boekenonderzoek bij haar leden, wanneer zulks wenschelijk wordt geacht. Het algemeen belang

eischt, dat een zóó omvangrijke bedrijfstak als het geld- en effectenwezen, welke in de algemeene huishouding een zeer belangrijke rol vervult, zichzelf op een zoodanige wijze organiseert, dat — voorzoover praktisch mogelijk — alle veiligheidsmaatregelen getroffen worden tegen wanbeheer van geld en/of effecten van derden. Het is zeer eigenaardig, dat in ons land, in tegenstelling tot hetgeen elders als usance geldt, het Nederlandsche bankwezen in den regel zijn balansen niet door een accountantsverklaring doet vergezellen. Het feit, dat zelfs onze grootste en conservatief beheerde banken niet voor onverwachte en zeer aanzienlijke stroppen gespaard blijven, wettigt de vraag, of een geregelde — en van de betreffende bankdirecties volkomen onafhankelijke — accountantscontrole niet veel kwaads kan voorkomen, door tijdig op de kwetsbare en gevaarlijke situaties in het balansbeeld te wijzen.

De ervaring heeft zeer duidelijk bewezen, dat de overheid wettelijke maatregelen treft, wanneer het particulier initiatief niet in staat is, zichzelf behoorlijk te organiseren. Het keurslijf van overheidsmaatregelen, dat tegenwoordig Wallstreet omstrengelt als consequentie van de talloze déconfitures, welke aldaar plaats hebben gevonden, moge in dit opzicht een duidelijk en hard voorbeeld zijn van hetgeen de geld- en effectenhandel kan verwachten van overheidsmaatregelen. In ons land bewijst het ontwerp „Personeelfondsenvet”, dat ook onze regering op de bres staat. Bovendien zullen de ernstige gebeurtenissen bij de firma Mendelssohn & Co. niet nalaten de conclusies van de z.g. „Commissie-De Geer” in een min of meer „ordenende” richting te beïnvloeden. Het is dientengevolge noodzakelijk, dat het bestuur der Vereeniging voor den Effectenhandel spoedig van zijn leden alle volmachten krijgt voor het bepalen van die organisatorische maatregelen, welke, zoowel door de jongste ervaringen als door de tijdsomstandigheden, vereischt worden. De bevoegdheid tot het doen instellen van een accountantsonderzoek is in dit verband, naar onze meening, allereerste vereischte. Wij gelooven, dat zelfs Prof. Limperg tegen een interne reorganisatie van het effectenbedrijf, door middel eener verplichte en geregelde accountantscontrole, geen bezwaren zal koesteren, mits op deze wijze geen enkele schijn van zekerheid of veiligheid voor het publiek geschapen wordt. En deze schijn-waarborgen kunnen o. i. gemakkelijk vermeden worden, wanneer de geheele zaak in den boezem van de Vereeniging voor den Effectenhandel strikt intern wordt behandeld en georganiseerd. Tenslotte herinneren wij aan hetgeen Walter Bagehot²⁾ in den aanvang van zijn standaardwerk schrijft naar aanleiding van de débacle bij Overend, Gurney & Co.:

„naar aanleiding van dit voorbeeld moeten wij niet al te zeer vertrouwen in crediet, dat sinds langen tijd gevestigd is, noch in vastgewortelde zakelijke tradities”. Hetzelfde is ook vandaag het geval.

E. HENNY.

²⁾ Lombard Street; Introductory.

DE RIJKSMIDDELEN OVER APRIL 1940.

Algemeen beeld.

Het overzicht van den stand der Rijksmiddelen op ultimo April, het laatste van de vóór-oorlogse maand-opbrengsten, verschilt in principe niet van het type middelenstaat, waaraan wij den laatsten tijd gewend waren geraakt. Als afsluiting van een voorbijgegene periode past het daarin geheel. De niet-directe heffingen brachten ditmaal f 44.622.100 op tegen f 38.986.900 in dezelfde maand van het vorige jaar en vertoonden derhalve een vooruitgang van f 5.635.200. Nog belangrijker was het voordeelig verschil met de gemiddelde maandraming, welke ditmaal met f 7.080.400 werd overtroffen. In vergelijking met dezelfde maand van 1939 bewoog

het meerendeel der middelen zich in stijgende richting. Een uitzondering werd gemaakt door enkele accijnzen, nl. die op zout, wijn, gedistilleerd en suiker en voorts door de zegel- en registratierechten en door de loodsgelden. Een groot deel van den vooruitgang komt op rekening van de omzetbelasting, die f 12.444.600 opleverde en een accres van f 2.749.600 aanwees; zooals bekend, is het zwaartepunt voor deze heffing verlegd naar de eerste maand van het kwartaal. Daarnaast gaven de dividend- en tantiëmebelasting, de invoerrechten en de tabaksaccijns opvallend ruime baten. De overige stijgingen waren van minder belang.

De eerste vier maanden leverden in totaal f 159.772.800 op tegen f 148.546.800 in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar en bij een evenredige raming van f 150.166.700. Veilig mag echter worden aangenomen, dat de volgende maandstaten geheel andere cijfers te zien zullen geven, waardoor de vergelijking met de ontvangsten van het vorige jaar en met de raming vermoedelijk een totaal gewijzigd aspect zal vertoonen. Betreffende de onderscheiden heffingen moge nog het volgende worden aangegeekend.

Dividend- en tantiëmebelasting.

Evenals de voorafgaande maand gaf de dividend- en tantiëmebelasting een surplus (ditmaal van f 1.184.000) te boeken. De in de reeds verstreken maanden van het jaar verkregen voorsprong werd hierdoor tot f 1.640.300 vergroot.

Invoerrechten.

De invoerrechten vloeiden rijkelijk (ontvangst f 11.043.300). Vergeleken met April 1939 bedraagt de vooruitgang f 1.106.100. Dat deze rechten op peil bleven, is intusschen niet louter aan de tot dusver werkende stimulerende factoren (abnormaal hooge invoer, prijsstijging, e.d.) te danken. Slechts door de omstandigheid, dat het tarief werd verhoogd zagen de invoerrechten hunne opbrengst wederom stijgen. Het statistiekrecht gaf een hogere bate van f 13.400. De invloed van den toegenomen invoer was sterker dan die van den verminderden export.

Accijnzen.

De accijnzen vertoonden een onderling verschillend beeld. Drie accijnzen liepen in opbrengst vooruit, vier vertoonden een daling in opbrengstcijfer. Het zout verschafte f 56.700 minder, doch het geldt hier een uiterst wisselvallig middel, waarbij een enkele maandontvangst geen geschikte basis van vergelijking biedt. De eerste twee maanden van het jaar waren bovendien bijzonder gunstig. De geslachtaccijns liep vooruit met f 218.500 door de belangrijke slachtingen voor de militairen. Aan wijnaaccijns werd f 2.500 minder ontvangen, doch de eerste maand van het kwartaal is voor deze heffing van minder beteekenis. Ook de gedistilleerdaccijns ging iets terug (nadeelig verschil f 67.500). Wellicht is hier eenige wisselwerking met de voorafgaande maanden, toen de ontvangsten hoog waren. Dat de bieraccijns een accres van f 100.300 vertoonde, is toe te schrijven aan het vormen van nieuwe voorraden door de brouwerijen. Aan suikeraccijns werd ditmaal f 791.000 minder geïnd dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar, hoewel April ditmaal een krediettermijn meer telde. Hier doet het verminderde verbruik tengevolge van de distributie zijn invloed gevoelen. Tenslotte moet worden gewezen op den tabaksaccijns, die niet minder dan f 3.776.400 in de schatkist bracht, waarmede de opbrengst van April 1939 met f 1.165.800 werd overtroffen. Bij dit middel moet een rechtstreeksch verband worden gezien tusschen mobilisatie en accijnsopbrengst; vooral het sigarettenverbruik is sterk gestegen. Gerekend over vier maanden, zijn de ontvangsten der verschillende accijnzen sterk uitgezet.

Alleen de suikeraccijns vertoont, door den tegenvaller van de laatste maand, een decres van f 201.700. De overige accijnzen hebben gezamenlijk in het tijdvak Januari t/m April j.l. f 4.297.700 meer opgeleverd dan in de eerste vier maanden van 1939.

Anderc indirecte heffingen.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht ditmaal f 9.500 méér op; over vier maanden bedraagt de toeneming f 35.700. De hoogere opbrengst van de omzetbelasting, ad f 2.749.600, staat, gelijk wij reeds opmerkten, voor een deel in verband met het feit, dat het tijdstip, waarop de belangrijkste heffingen worden ontvangen, aan verschuiving onderhevig is geweest. Voorts doen het vermeerderd verbruik en de prijsstijging hun invloed gevoelen. Gerekend over vier maanden, is het loopende jaar reeds f 6.686.100 in het voordeel. De couponbelasting liep met f 10.700 vooruit; het decres over de reeds verstreken maanden daalde daardoor tot f 86.700.

Dat de z.g. conjunctuurheffingen zich nog steeds in een dieptepunt bevinden, zal wel geen verwondering wekken. Toch waren de ontvangsten weer iets hooger dan in de voorafgaande maanden en kwam de opbrengst zoowel bij de zegelrechten als bij de registratierechten boven het millioen. Vergeleken met April 1939, bedroeg de teruggang bij de zegelrechten f 163.300 (waarvan f 104.700 op rekening komt van een trager vloeien van de beursbelasting) en bij de registratierechten f 236.000. De minder gunstige toestand in den geldhandel en in den handel in vast goed blijkt nog duidelijker uit het 4-maands overzicht; hier bedraagt de daling resp. f 4.231.300 en f 2.241.400.

De successierechten gaven ditmaal f 444.400 méér, waarbij de maandraming met f 889.800 werd overschreden. Op dit middel valt echter weinig peil te trekken. Gerekend over vier maanden, is 1940 f 918.900 in het voordeel. De loodsgelden bereikten het diepterecord van f 15.000, hetgeen een vermindering beteekent met f 50.200 in vergelijking met April 1939. Over vier maanden ontstond een decres van f 208.400. Dergelijke cijfers behoeven geen nadere toelichting.

Directe belastingen.

Over de groep der directe belastingen kunnen wij kort zijn. Zoolang de biljetten van het nieuwe belastingjaar nog niet zijn afgegeven, zijn de wijzigingen, die in den stand van het zuiver kohierbedrag optreden, slechts van geringe beteekenis. Het trekt ditmaal de aandacht, dat de achterstand, die tot dusver bij de grondbelasting viel waar te nemen, thans geheel is ingehaald. Doordat inmiddels een aantal provinciale opcentenverordeningen is goedgekeurd, is nu zelfs, vergeleken met het vorige jaar, een verschil in meer ontstaan van f 3.673.900, waaruit blijkt, dat de achterstand thans zelfs minder groot is dan op 30 April 1939. De inkomstenbelasting staat f 2.389.600 hooger te boek, waarin de verbetering van de conjunctuur in 1938 nog nawerkt. Het zuiver kohierbedrag van de nieuwe tijdelijke opcenten op de gemeentefondsbelasting steeg in de afgelopen maand tot f 7.463.500. De overige verschillen zijn van weinig belang.

AANTEEKENINGEN.

Overheidsmaatregelen op economisch gebied

Nu in de tegenwoordige omstandigheden het Overheidsingrijpen op economisch terrein veel grooter omvang zal aannemen dan in voorliggende tijden het geval was, komt het de Redactie wenschelijk voor ter voorlichting van den lezerskring een nieuwe rubriek te openen.

In deze rubriek, die zoolang daaraan behoefte bestaat, regelmatig in dit blad zal verschijnen, wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste maatregelen door de Over-

heid genomen met betrekking tot de regeling van het economisch leven in al zijn geledingen.

Het ligt niet in de bedoeling alle maatregelen te vermelden, terwijl — ter verhooging van de overzichtelijkheid — evenmin de volledige tekst van de genomen besluiten zal worden afgedrukt; doel is wekelijksche documentatie door korte duidelijke uittreksels van genomen Overheidsbesluiten. Uit den grooten stroom van regelingen, die wel zullen moeten worden getroffen, zal evenwel van alle maatregelen, welke voor een breeder deel der volkshuishouding van beteekenis zijn, een beknopte weergave van de belangrijkste bepalingen worden gegeven.

Voor diegenen, die zich van den volledigen tekst van een vermeld besluit op de hoogte willen stellen, wordt achter elk uittreksel verwezen naar „Economische Voorlichting”, weekblad van den „Economische Voorlichtingsdienst”, waarin het besluit volledig werd gepubliceerd. De indeeling in de rubrieken „Handel en Nijverheid”, „Landbouw en Voedselvoorziening”, „Rantsoeneering en distributie”, „Geld-, Crediet-, Bankwezen en Belastingen” en „Verkeer” is overgenomen uit genoemd weekblad, teneinde het opzoeken van den overeenkomstigen tekst van een besluit in dat blad te vergemakkelijken. Indien een maatregel ook in de Staatscourant is gepubliceerd, wordt het nummer van de uitgave, waarin de betrokken maatregel is afgedrukt, eveneens vermeld.

Voorts zal op de binnenzijde van den achteromslag van ons blad in het vervolg een alfabetisch register worden afgedrukt van alle besluiten, welke in een der nummers van ons blad werden behandeld, met verwijzing naar de nummers en pagina's van de E.-S.B., waar de beknopte weergave, van wat terzake geordonneerd is, kan worden gevonden. In dezen alfabetischen klapper zal de bovenbedoelde rubrieksgewijze indeeling, die op enkele punten overlappingen te zien geeft, niet worden aangehouden.

Op deze wijze hopen wij, naast een beknopte voorlichting aan hen, die in den een of anderen vorm met het betrokken onderdeel van het economisch leven te maken hebben, tevens te kunnen geven een eenvoudige documentatie voor diegenen, die voor studiedoeleinden een overzicht wenschen te hebben van het Overheidsingrijpen op economisch gebied onder de huidige omstandigheden.

DE REDACTIE.

***

HANDEL EN NIJVERHEID.

Hamsteren en prijsopdriving. Het is verboden de prijzen van alle goederen en diensten te verhoogen boven het peil van 9 Mei 1940. Slechts, voorzover zulks op gerechtvaardigde economischen grond wenschelijk is, of teneinde onbillijke hardheid te vermijden, kunnen uitzonderingen worden toegelaten of verordend.

Levensmiddelen en gebruiksartikelen mogen slechts in een met het normale gebruik gelijkstaande hoeveelheid gekocht of betrokken worden.

(E.V. 24/5/40, pag. 726).

Invoernoodwet 1939. Verplichtingen voortvloeiende uit deze wet zijn opgeheven.

(E.V. 24/5/40, pag. 727).

Wederopbouw. Benoeming van Dr. Ir. J. A. Ringers tot regeeringscommissaris voor den wederopbouw, teneinde leiding te geven bij alle werkzaamheden, zoowel uitgevoerd door openbare lichamen als door particulieren, tot het herstel van het verkeerswezen, drooglegging van onderwaterzettingen, den wederopbouw van steden, dorpen en gebouwen en al hetgeen daarmee samenhangt.

Met uitzondering van grondwerken mogen werken op het gebied van den waterbouw, spoorbouw, wegebouw, burgerlijken bouw en utiliteitsbouw van Maandag 17 Juni 1940 af niet worden ondernomen of voortgezet zonder goedkeuring van of vanwege den regeeringscommissaris. Voor in uitvoering zijnde werken moet deze goedkeuring voor 1 Juni 1940 schriftelijk worden aangevraagd. (E.V. 24/5/40, pag. 725, Stct. No. 97).

LANDBOUW EN VOEDSELVOORZIENING.

Onderhoud geëvacueerd vee. Zij, die vee van anderen op stal of op hun grasland hebben, moeten dit tot nader order onder hun beheer houden en zijn voor de verzorging verantwoordelijk. Onverwijld opgave aan het plaatselijk bureau van het Rijksbureau Voedselvoorziening is verplicht. (E.V. 24/5/40, pag. 728).

Veevoederdistributie. Met ingang van 20 Mei is alle aflevering van veevoeder aan veehouders verboden. Nieuwe voedertoewijzing met ingang van 26 Mei. Inventarisatie van alle aanwezige voorraden bij handelaren en mengvoederfabrikanten, kan op korten termijn worden verwacht. (E.V. 24/5/40, pag. 729).

Zuivel- en melkproducten. Zuivelsteunregeling blijft voorloopig onveranderd doorlopen. Afzet van zuivelproducten verzekerd. Melkprijzen op peil van vóór 9 Mei geheerhaafd. Crediet wordt eventueel verleend door de regering (4 ct. per kg. verwerkte melk in de week van 12-18 Mei j.l.) aan producenten van zuivel- en melkproducten, ter betaling der door hen verschuldigde melkgelden, indien de eigen bank niet tot het verstrekken van dergelijke credieten kan overgaan. Eventuele aanvragen door tusschenkomst van den provincialen voedselcommissaris. (E.V. 24/5/40, pag. 728).

Be- en verwerken van crisisproducten (incl. vee). Ontheffing van het verbod van be- en verwerken van vee en crisisproducten (behalve suikerbieten, haverstroo en zomergerststroo) en algemeene dispensatie van het verbod tot slachten (E. V. 24/5/40, pag. 728. Stct. No. 92).

Karwijzaad. Vaststelling van maximum-oppervlakten naar maatstaf van 40 pCt. van de gemiddelde oppervlakte, welke op het bedrijf voor 1937 en 1938 met karwijzaad was bezet. (E.V. 24/5/40, pag. 728, Stct. No. 89).

Mengvoederfabricage. Vaststelling van het eiwitgehalte (min. 62 pCt.) van in mengvoeder verwerkte voorgeschreven hoeveelheden diersoep of producten ter vervanging hiervan (min. 65 pCt.). Ook vischmeel moet een bepaald minimum eiwitgehalte hebben (60—62 pCt.) indien verwerkt in mengvoeder. Voor pluimveevoeders worden bepaalde eischen gesteld ten aanzien van het daarin te verwerken visch- en broodmeel. (E.V. 24/5/40, pag. 729; Stct. No. 97).

RANTSOENEERING EN DISTRIBUTIE.

Auto- en motorrijwielbanden, rubber en latex. Onmiddellijk verstrekken van alle gegevens betreffende den rubberhandel aan het Rijksbureau voor Rubber. Afleveringsverbod voor auto- en motorrijwielbanden met uitzondering van aflevering aan speciaal vermelde categorieën van verbruikers. Elke aflevering wordt geregistreerd en voorgedragen aan het Rijksbureau voor Rubber. (E.V. 24/5/40, pag. 731).

Brandstoffen. Afleveringsverbod voor brandstoffen, bestemd voor verwarmingsdoeleinden, behoudens vergunning van het Centraal Distributiekantoor te 's-Gravenhage. Aflevering van kolen en cokes voor huishoudelijke kookdoeleinden slechts in enkele gevallen en in beperkte mate. Industriële afnemers met een maandverbruik van minder dan 20 ton kunnen via hun handelaar kolen en cokes ontvangen tot een maximum van het normale verbruik gedurende één week. (E.V. 24/5/40, pag. 733).

Hout. Verboden hout te kopen, te gebruiken, te verbruiken, te bewerken, te verwerken, te doen be- of verwerken of af te leveren zonder schriftelijke vergunning van den Directeur van het Rijksbureau voor Hout. Voorloopig geldt van dit verbod een algemeene dispensatie, behalve voor nieuwbouw, waarvoor nog geen gemeentelijke bouwvergunning is verleend, met uitzondering van wederopbouw van in den oorlog verwoeste of beschadigde gebouwen of kunstwerken.

Verplichte opgave van koopcontracten met het buitenland, terwijl het annuleeren of wijzigen van loopende con-

tracten zonder toestemming is verboden. (E.V. 24/5/40, pag. 732).

GELD-, CREDIET- EN BANKWEZEN EN BELASTINGEN.

Belastingen. Alle belastingverplichtingen moeten overkort worden nagekomen. Bij betalingsmoeilijkheden kunnen belanghebbenden zich wenden tot de desbetreffende rijksontvangers. Aangiftebiljetten moeten normaal ingevuld worden naar den toestand op 1 Mei 1940. Eventuele wijzigingen na dien datum kunnen in een begeleidend schrijven ter kennis van den inspecteur worden gebracht. Noodregelingen inzake de uitvoering van de Omzetbelastingwet kunnen door de inspecteurs worden getroffen. Zegels voor tabaksaccijns voor fabrikanten, gevestigd in de vier Noordelijke provincies, zijn in beperkte mate verkrijgbaar bij de inspecteurs der invoerrechten en accijnzen te Leeuwarden, Groningen en Zwolle.

Betaalmiddelen. Nederlandsche bankbiljetten zijn en blijven wettig betaalmiddel. Het in betaling aannemen daarvan mag niet worden geweigerd.

De in omloop gebrachte zilverbons, van het bekende type ter waarde van een Gulden en twee Gulden vijftig, zijn eveneens wettig betaalmiddel tot elk bedrag.

De door de Deutsche autoriteiten in betaling gegeven Reichskreditkassenscheine zijn wettig betaalmiddel; de koers van omrekening bedraagt R.M. 1.50 = f 1.—. De coupures zijn ½, 1, 2, 5 en 20 R.M. Andere Deutsche betalingsmiddelen, in het bijzonder Reichsmarkbiljetten, zijn geen wettig betaalmiddel. Het inwisselen van Reichsmarkbiljetten in Reichskreditkassenscheine is hier te lande verboden. Het is verder verboden Reichsmarkgeldsoorten (ook Reichskreditkassenscheine) uit het bezette gebied naar het Rijksgebied of naar het buitenland mede te nemen of te verzenden.

In speciale gevallen kunnen personen geld mede nemen naar het Rijksgebied en daartoe Reichskreditkassenscheine bij de Deutsche douanekantoren tegen Reichsmarkbiljetten inwisselen (E.V. 24/5/40, pag. 738).

E.V. = Weekblad „Economische Voorlichting”; Stct. = Staatscourant.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT VAN DEN STAND DER RIJKSMIDDELEN.
Uit. April 1940 (in Gulden).

AFDEELING Ia Dir. belastingen	Kohieren voor den dienst 1940 ¹⁾			Zuiver bedrag der kohieren voor den vorigen dienst t./m. dezelde maand van het vorige jaar ²⁾
	Totaal bedrag	Bedragen, welke zijn teruggege- ven of anders dan wegens betaling op de koh. afgeschr.	Zuiver bedrag	
Grondbelast. a)	8.978.336	—	8.978.336	5.304.440
Inkomst.bel. b)	34.063.060	1.870.249	32.192.811	29.803.225
Vermogensbel. c)	6.978.851	65.101	6.913.749	6.984.140
Verdedig.bel. I	3.585.648	72.050	3.513.598	3.604.944
Opc. v. d. Gem. fondsel. Wet van 2 Dec. '39 (St.bl. no. 407) ³⁾	7.575.975	112.458	7.463.517	—
Totaal	61.181.870	2.119.858	59.062.011	45.696.749

a) 1/2, hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwde eigendommen. b) Hoofdsom + 70—88 procenten. c) Hoofdsom + 75 procenten.

¹⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit 1/2, gedeelte van het met 1 Mei 1940 aanvangende belastingjaar 1940/1941 en 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1939/1940. ²⁾ Voor de belastingen naar inkomen en vermogen bestaan de vermelde bedragen uit 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1939/1940 en 1/2, gedeelte van het belastingjaar 1938/1939. ³⁾ Voor de Gemeentefondsbelasting bestaan de bedragen uit 15 procenten over het belastingjaar 1939/1940 en 1/2, gedeelte van 50 procenten over het belastingjaar 1940/1941.

AFDEELING Ib Overige middelen	April 1940	Sedert 1 Jan. 1940	Overeen- komstige periode 1939
Benaming der middelen			
Divid.- en tantiëmebel.	2.281.200	5.567.451	3.927.200
Rechten op den invoer	11.043.260	41.118.513	36.525.513
Statistiekrecht	213.659	835.914	812.081
Accijns op zout	103.679	679.426	625.401
Accijns op geslacht	812.073	3.250.449	2.357.336
Accijns op wijn	36.593	658.489	647.988
Accijns op gedistill.	2.314.602	10.422.030	9.499.706
Accijns op bier	839.445	2.958.126	2.752.890
Accijns op suiker	3.759.561	18.339.770	18.541.451
Accijns op tabak	3.776.432	14.130.913	11.918.437
Bel. op gouden en zilverw.	61.057	231.190	195.528
Omzetbelasting	12.444.620	36.849.698	30.163.613
Couponbelasting	301.929	1.781.931	1.868.664
Recht. en boeten v. zegel	1.059.329	3.872.918	8.104.184
Recht. en boet. v. registr.	1.003.217	3.156.812	5.398.200
Recht. en boet. v. succes- sie, v. overgang bij over- lijden en v. schenking	4.556.439	15.844.048	14.925.123
Opbrengst d. loodsgelden	14.958	75.124	283.532
Totalen	44.622.053	159.772.802	148.546.837

¹⁾ Hieronder begrepen wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. f 193.589 (Beursbel.).
²⁾ Idem f 618.023. ³⁾ Hieronder begrepen de ingevolgd het Kon. Besluit van 9 Februari 1940, no. 1 sedert 11 Februari 1940 gegeven meerdere invocerrechten.

AFDEELING II. DIENSTJAAR 1939.

Benaming der middelen	Bedrag van de raming	Zuivere opbrengst over het tijdvak van 1 Jan. 1939 tot en met de maand April 1940
Grondbelasting. (t hoofdsom + 20 procenten op de hoofdsom der gebouwe eigendommen)	10.703.000	10.677.417
Inkomstenbelasting	82.500.000	94.304.695
Vermogensbelasting	21.000.000	20.947.531
Verdedigingsbel. i.	10.500.000	10.705.636
Belasting v. d. doode hand	2.000.000	2.216.807
Divid.- en tantiëmebel.	27.000.000	26.378.336
Rechten op den invoer	96.000.000	122.755.156
Statistiekrecht	2.500.000	2.539.018
Accijns op zout	2.000.000	1.710.816
Accijns op geslacht	7.500.000	7.929.724
Accijns op wijn	2.250.000	2.371.202
Accijns op gedistilleerd	28.050.000	31.502.614
Accijns op bier	8.000.000	9.168.257
Accijns op suiker	56.100.000	61.126.759
Accijns op tabak	36.000.000	39.507.684
Bel. op gouden en zilverw.	575.000	636.598
Omzetbelasting	82.000.000	88.784.298
Couponbelasting	5.500.000	4.682.486
Rechten en boeten v. zegel	23.000.000	18.017.666
Rechten en boeten v. registr.	16.500.000	13.494.674
Rechten en boeten v. succes- sie, v. overgang bij over- lijden en v. schenking	48.000.000	44.218.625
Opbrengst der loodsgelden.	750.000	658.426
Totalen	568.428.000	614.334.425

OVERZICHT VAN DE INKOMSTEN TEN BATE VAN HET WERKLOOSHEIDSSUBSIDIEFONDS.

Dienst 1940	Bedrag van raming	Zuiver bedrag kohieren tot en met de maand April 1940
Grondbelasting (veertig ten honderd van de hoofdsom wegens gebouwe eigendommen en vijf en twintig ten honderd van de hoofdsom wegens ongebouwde eigendommen)	9.745.000	8.101.629
Personeele belasting (tachtig ten honderd van de hoofdsom naar den eersten, tweeden en derden grondslag)	19.000.000	13.475.481
Gemeentefondsbelasting (vijf en twintig procenten op de hoofdsom)	16.000.000	—
Vermogensbelasting (twee en twintig procenten op de hoofdsom)	2.500.000	—
Inkomstenbelasting (tien procenten op de hoofdsom)	5.150.000	—
Totalen	52.395.000	21.577.110

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET GEMEENTEFONDS.

	Dienst 1939/1940 Zuiver bedrag der kohieren tot en met de maand Apr. 1940	Zuiver bedrag der kohieren voor den dienst 1938/39 tot en m. dezelfde maand v. 1939
Gemeente.f.belast.	69.066.836	65.616.858
Opc.verm. l. get. v.50	5.810.706	5.873.522

INKOMSTEN TEN BATE VAN HET VERKEERSFONDS.

	Apr. 1940	1940	1939
Motorrijtuigenbelasting	5.415.102	9.953.962	9.990.416
Rijwielbelasting	22.453	51.985	69.383
Totalen	5.437.555	10.005.947	10.059.799

STATISTIEKEN.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen	15 Mei 1940	7 Mei 1940
Saldo van 's Rijks Schatkist bij de Nederlandsche Bank	f. 1.534.471,28	f. 26.496.226,68
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	320.842,37	118.604,64
Voorschotten op ult. April/ Maart 1940 a/d. gemeent. verstr. op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede ope. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië ¹⁾ Idem aan Suriname ¹⁾	50.810.042,30	68.875.495,23
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl.	82.695.941,83	82.794.471,74
Daggeldleeningen tegen onderpand	—	—
Saldo der postrek. v. Rijks-comptabelen	56.753.628,84	59.538.778,85
Vord. op het Alg. Burg. Pensioen ¹⁾	—	—
Vord. op andere Staatsbedr. en instell. ¹⁾	34.823.680,54	32.885.691,52

Verplichtingen

Voorschot door de Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Voorschot door de Ned. Bank in reken.-cour. verstrekt	f. 89.254.000,—	f. 89.254.000,—
Schatkistbiljetten in omloop	294.400.000,— ²⁾	299.400.000,— ²⁾
Schatkistpromessen in omloop	—	15.000.000,—
Daggeldleeningen	—	1.063.371,—
Zilverbons in omloop	1.063.371,—	1.063.371,—
Schuld op ultimo Apr./Maart 1940 a/d. gem. weg. a.h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede ope. op die bel. en op de vermogensbelasting	6.208.434,14	2.897.531,65
Schuld aan Curaçao ¹⁾	773.575,06	776.012,90
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen ¹⁾	498.655,89	18.272.251,66
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. ¹⁾	176.083.919,95	174.099.844,47
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	25.500.000,—	25.500.000,—
Id. aan div. instellingen ¹⁾	150.115.349,75	150.271.923,16

¹⁾ In rekg. crt. met 's Rijks Schatkist. ²⁾ Rechtstreeks bij de Nederlandsche Bank geplaatst Nihil. ³⁾ Idem Nihil.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wiss. 3 28 Aug. '39	Lissabon	4 11 Aug. '37
Bk. (Bel.Bi.Eff. 3½ 28 Aug. '39	Londen	2 26 Oct. '39
(Vrsch.inRC 3½ 28 Aug. '39	Madrid	5 15 Juli '35
Athene	N.-York F.R.B.	1 26 Aug. '37
Batavia	Oslo	4½ 21 Sept. '39
Belgrado	Parijs	2 3 Jan. '39
Berlijn	Praag	3 1 Jan. '36
Boekarest	Pretoria	3½ 15 Mei '33
Brussel	Rome	4½ 18 Mei '36
Boedapest	Stockholm	3½ 17 Mei '40
Calcutta	Tokio	3,46 11 Mrt.'38
Dantzig	Warschau	4½ 18 Dec. '37
Helsingfors	Zwits. Nat. Bk.	1½ 25 Nov. '36
Kopenhagen		

¹⁾ 1½ % bankwissels i.z. verk. Belgische prod. in het buitenland.

KOERSEN TE NEW-YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ per 100 fr.)	Berlijn (\$ per 100 Mh.)	Amsterdam (\$ p. f 100)
7 Mei 1940	3.37 ¹ / ₂	1.91 ¹ / ₂	40.20	53.08 ¹ / ₂
8 " 1940	3.33 ¹ / ₄	1.89 ¹ / ₂	40.20	53.08 ¹ / ₂
15 " 1940	3.22	1.82 ¹ / ₂	—	—
16 " 1940	3.25	1.84	—	—
17 " 1940	3.21	1.82	—	—
18 " 1940	3.19 ¹ / ₂	1.81 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
20 " 1940	3.26 ¹ / ₂	1.85 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
21 " 1940	3.19	1.80	40.— ¹⁾	—
22 " 1940	3.21 ¹ / ₂	1.77	40.— ¹⁾	—
23 " 1940	3.19	1.80 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
24 " 1940	3.19 ¹ / ₂	1.80 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
25 " 1940	3.20 ¹ / ₂	1.81 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
27 " 1940	3.19 ¹ / ₂	1.81	40.— ¹⁾	—
28 " 1940	3.16 ¹ / ₂	1.78 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
29 " 1940	3.18 ¹ / ₂	1.80 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
30 " 1940	—	—	—	—
31 " 1940	3.22 ¹ / ₂	1.82 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
1 Juni 1940	3.22 ¹ / ₂	1.82 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
3 " 1940	3.21	1.81 ¹ / ₂	40.— ¹⁾	—
5 Juni 1939	4.68 ¹ / ₂	2.65 ¹ / ₂	40.13	53.25
Muntpariteit	4.86	3.90 ¹ / ₂	23.81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂

¹⁾ Nominaal.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte balans op 20 Mei 1940.

Activa.			
Binnenl. Wissels, Promessen, enz. in disconto	{ Hfdbk. f 33.850.243 Bijbkn. " 696.079 Ag. sch. " 4.158.212	f	38.704.534
Papier o. h. Buitenl.	f 750.000		750.000
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			
Beleeningen incl. vrsch. in rek.- crt. op onderp.	{ Hfdbk. f 176.771.792 1) Bijbkn. " 7.346.621 Ag. sch. " 78.807.482	f	262.925.895
Op Effecten enz.	f 261.178.425 1)		262.925.895 1)
Op Goederen en Ceelen	f 1.747.470		15.000.000
Voorschotten a. h. Rijk			15.000.000
Munt en muntmateriaal:			
Gouden munt en gouden muntmateriaal	f 1.115.370.799		
Zilveren munt, enz.	f 7.339.687		1.122.710.486
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfond			48.411.449
Gebouwen en meubel. der Bank			4.580.000
Diverse rekeningen			21.339.232
		f	1.514.421.596

Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000		
Reservefond	f 7.579.898		
Bijzondere reserve	f 10.756.940		
Pensioenfond	f 11.964.821		
Bankbiljetten in omloop	f 1.260.567.230		
Bankassigatiën in omloop	f 9.107		
Rek.-Cour. } Van het Rijk	f —		
saldo's } Van anderen	f 193.191.485		193.191.485
Diverse rekeningen	f 10.352.116		10.352.116
	f		1.514.421.597
Beschikbaar metaalsaldo	f 541.395.720		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	f 1.353.489.299		
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht			

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 60.612.475

Verkorte balans op 27 Mei 1940.

Activa.			
Binnenl. Wissels, Promessen, enz. in disconto	{ Hfdbk. f 57.996.264 Bijbkn. " 696.079 Ag. sch. " 4.594.216	f	63.286.559
Papier o. h. Buitenl.	f 300.000		300.000
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			
Beleeningen incl. vrsch. in rek.- crt. op onderp.	{ Hfdbk. f 167.809.907 1) Bijbkn. " 6.842.836 Ag. sch. " 76.558.443	f	251.211.187
Op Effecten enz.	f 249.493.933		251.211.187 1)
Op Goederen en Ceelen	f 1.717.253		15.000.000
Voorschotten a. h. Rijk			15.000.000
Munt en muntmateriaal:			
Gouden munt en gouden muntmateriaal	f 1.115.370.799		
Zilveren munt, enz.	f 8.794.792		1.124.165.591
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfond			48.411.449
Gebouwen en meubel. der Bank			4.580.000
Diverse rekeningen			23.077.475
		f	1.530.032.261

Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000		
Reservefond	f 7.579.898		
Bijzondere reserve	f 10.756.940		
Pensioenfond	f 11.964.821		
Bankbiljetten in omloop	f 1.262.559.390		
Bankassigatiën in omloop	f 10.086		
Rek.-Cour. } Van het Rijk	f —		
saldo's } Van anderen	f 207.760.349		207.760.349
Diverse rekeningen	f 9.400.777		9.400.777
	f		1.530.032.261

Beschikbaar metaalsaldo 536.226.023
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is 1.340.565.060
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht 24.000.000

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) f 60.612.475

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Gouden munt en 1) muntmater.	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikh. metaal-saldo	Dek-hings-perc.
27 Mei '40	1.115.371	1.262.559	207.770	536.226	77
20 Mei '40	1.115.371	1.260.567	193.201	541.396	77
6 Mei '40	1.160.287	1.158.613	255.183	607.292	82
21 Aug. '39	1.129.424	1.011.582	401.626	590.049	80

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-prom. rechtstr.	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Div. reken. (act.)
27 Mei '40	63.287	24.000	251.211	300	23.077
20 Mei '40	38.705	—	262.926	750	21.339
6 Mei '40	9.853	—	217.756	750	20.648
21 Aug. '39	21.297	—	214.812	1.575	11.581

1) Per 1 April 1940 herwaardering van den goudvoorraad op basis van een depreciatie-percentage van 18 pCt.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Voor-schotten aan de kolonie	Dis-conto's	Diverse reke-ningen 1)	Diverse reke-ningen 2)
1 Febr. 1940	9.814	7.851	119	121	2.314	145
1 Jan. 1940	9.814	8.253	3	113	2.055	162
1 Dec. 1939	9.821	8.178	269	108	2.002	126
1 Nov. 1939	9.821	8.358	168	110	2.005	141
1 Febr. 1939	9.707	8.431	228	129	1.212	131

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

ZILVERPRIJS

Londen 1)		N. York 2)		A'dam 3)		Londen 4)	
7 Mei 1940	21	34 3/4	7 Mei 1940	2085	168/—	168/—	168/—
8 " 1940	20 7/8	34 3/4	8 " 1940	2085	168/—	168/—	168/—
9 " 1940	21	34 3/4	9 " 1940	2085	168/—	168/—	168/—
15 " 1940	—	34 3/4	15 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
16 " 1940	—	34 3/4	16 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
17 " 1940	—	—	17 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
18 " 1940	—	—	18 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
20 " 1940	22 5/8	35	20 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
21 " 1940	22 5/8	35	21 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
22 " 1940	21 1/2	35	22 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
23 " 1940	—	35 1/2	23 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
24 " 1940	22 5/8	—	24 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
25 " 1940	—	—	25 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
27 " 1940	22 5/8	35 3/4	27 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
28 " 1940	22	35 3/4	28 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
29 " 1940	22	35 3/4	29 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
30 " 1940	21 1/8	35 3/4	30 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
31 " 1940	21 1/8	35 3/4	31 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
1 Juni 1940	—	—	1 Juni 1940	—	168/—	168/—	168/—
3 " 1940	—	35 1/4	3 " 1940	—	168/—	168/—	168/—
5 " 1940	20	42 3/4	5 " 1940	2115	148/4 1/2	148/6 1/2	148/6 1/2
23 Aug. 1939	20 5/8	37 1/4	23 Aug. 1939	2110	148/6 1/2	148/6 1/2	148/6 1/2

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In gulden per Kg. 1000/1000. 4) In sh. p. oz. fine.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Tc goed in het buitenl.	Wis-sels	Waarv. op het buitenl.	Belee-ningen	Rentel. voorsch. a. d. St.
9 Mei '40	84.615	869	39	14.917	—	4.481	10.000
2 " '40	84.614	891	51	14.971	—	3.639	10.000
17 Aug. '39	97.266	663	14	9.617	705	3.825	30.577

Data	Bonsv. d. schatk. en amort. h.	Diver-sen 1)	Circulatie	Rekg.-Courant		
				Staat	Zelfst. amort.h.	Parti-culieren
9 Mei '40	35.396	4.286	158.943	90	1.048	13.581
2 " '40	35.396	3.683	156.285	121	1.049	14.680
17 Aug. '39	5.466	3.051	123.135	3.013	2.104	20.538

1) Sluftp. activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Data	Goud en deviezen	Rente-bank-scheine	Andere wissels chèques en schatkistpapier	Belee-ningen
23 Mei 1940.	70,1	268,0	11.595,9	22,6
15 " 1940.	77,4	234,8	11.989,7	25,5
30 April 1940.	77,5	207,1	12.187,6	30,9
23 Aug. 1940.	77,0	27,2	8.140,0	22,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Mei '40	143,7	1.813,3	11.757,1	1.637,9	567,7
15 " '40	170,0	2.087,6	12.104,8	1.925,3	608,5
30 April '40	220,7	1.926,9	12.479,8	1.714,2	542,4
23 Aug. '39	982,6	1.380,5	8.709,8	1.195,4	454,8

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulat.	Bankbilj. in Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 Mei '40	1.650	556.860	23.370	2.880	22.730
9 " '40	1.610	546.500	33.740	2.990	23.700
2 " '40	1.440	543.950	36.280	4.520	22.880
2 " '40	1.350	541.040	39.190	5.930	22.580
23 Aug. '39	247.263	508.064	38.353	5.711	24.334

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-hings-perc. 1)
			Bankers	Other Acc.		
30 Mei '40	148.900	36.120	94.910	50.480	24.780	13,7
23 " '40	137.880	32.780	103.050	46.080	35.110	19,3
9 " '40	139.080	33.440	108.130	44.970	37.470	20,1
2 " '40	138.980	19.750	125.450	34.890	40.300	21,2
23 Aug. '39	99.666	22.371	92.132	36.229	39.199	26,0

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.